

Farklılıklara Yaklaşım Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Farklılıklara Yaklaşım Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21612>

Özet

Farklılıklara Yaklaşım Ölçeği (FYÖ), Polat ve Arslan (2016) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış olan psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, bireylerin örgütsel ve sosyal çeşitliliğe yönelik tutumlarının ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Orijinal ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile test edilen beş alt boyutu bulunmaktadır: Homojenliğin Desteklenmesi, Renkkörlüğü, Eşitlik, Erişim ve Tümlendirme ve Öğrenme. Toplam 27 maddeden oluşan ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır. Yapılan uyarlama çalışması, ölçeğin Türkçe kültüründe geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Farklılık, Çeşitlilik, Yaklaşım, Psikometri, Uyarlama, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Güvenirlik, Likert.

Yazarlar

Selahattin Polat, Yaser Arslan.

Amaç

Farklılıklara Yaklaşım Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin kültürel, sosyal veya demografik farklılıklara yönelik benimsemiş oldukları tutum ve yaklaşımları tespit etmektir. Bu ölçek, özellikle örgütsel ve eğitimsel bağlamlarda, çeşitliliğin yönetimini ve kapsayıcılık düzeyini değerlendirmek için kritik bilgiler sunar.

Türkçe uyarlama çalışması (Polat & Arslan, 2016), orijinal ölçeğin psikometrik özelliklerini Türk örnekleminde koruyup korumadığını belirlemeyi hedeflemiştir. Bu sayede, Türkiye'deki araştırmacılar ve uygulayıcılar için geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı sağlanmıştır.

Yapı

Ölçek, bireylerin farklılıklara karşı gösterdiği karmaşık tutumları beş temel boyutta ölçmektedir. Bu boyutlar, farklılıkların varlığına dair kabullenme düzeyinden, bu farklılıkların entegrasyonuna ve öğrenme fırsatlarına dönüştürülmesine kadar geniş bir yelpazeyi kapsar. Beş alt ölçek şunlardır:

Homojenliğin Desteklenmesi: Farklılıkların azaltılması veya görmezden gelinmesi yönündeki eğilimleri ölçer.

Renkkörlüğü: Farklılıkların farkında olunmasına rağmen, bunların görmezden gelinmesi veya önemsizleştirilmesi tutumunu ifade eder.

Etitlik: Farklılıklara rağmen tüm bireylere adil ve etik davranılması gerektiği inancı ölçer.

Erişim: Farklı grupların fırsatlara ve kaynaklara etik erişimi konusundaki tutumları değerlendirir.

Tümleştirme ve Öğrenme: Farklılıkların yeni bakış açıları ve örgütsel öğrenme için bir kaynak olarak görülmesi düzeyini belirler.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliği, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılarak incelenmiştir. Analiz sonuçları, ölçek maddelerinin belirlenen faktörlere yüksek düzeyde uyum sağladığını ve hiçbir maddenin çökmesi gerektiğini göstermiştir, zira yapılan analizlerde manidar olmayan t değeri görülmemiştir.

DFA sonucunda ki-kare değerinin ($\chi^2 = 256.91$, $p < .00$) anlamlı olduğu tespit edilmiştir. χ^2 / serbestlik derecesi (sd) oranı ($256.91 / 109 = 2.35$) hesaplandığında, bu oranın 3'ten küçük olduğu ve mükemmel uyuma işaret ettiği görülmektedir (Kline, 2005; Sümer, 2000). Elde edilen diğer uyum indeksleri de ölçeğin yapısal olarak yeterli ve mükemmel uyuma sahip olduğunu doğrulamaktadır:

Kök Ortalama Kare Hata Yaklaşımı (RMSEA): .068 (iyi uyum)

Yıllık Uyum İndeksi (GFI): .91 (iyi uyum)

Standartlaştırılmış Kök Ortalama Kare Kalıntı (SRMR): .066 (iyi uyum)

Normsuz Uyum İndeksi (NNFI): .96 (Mükemmel uyum)

Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI): .97 (Mükemmel uyum)

Güvenilirlik

Ölçeğin güvenilirliği, alt ölçekler bazında Cronbach Alfa katsayısı (α) ile test edilmiştir. Elde edilen katsayılar, alt ölçeklerin iç tutarlılığını kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir.

Beş alt ölçeğe ait güvenilirlik katsayıları şu şekildedir:

Homojenliğin Desteklenmesi: $\alpha = 0.68$

Renk körlüğü: $\alpha = 0.77$

Etitlik: $\alpha = 0.69$

Erişim: $\alpha = 0.69$

Tümleştirme ve Öğrenme: $\alpha = 0.87$

Faktör Analizi

Uyarılma çalışmasında kullanılan doğrulayıcı faktör analizi (DFA), ölçeğin orijinal beş faktörlü yapısal olarak Türkçe örneğinde de korunduğunu ortaya koymuştur. Analizler sonucunda tüm

maddelerin t değerlerinin manidar çiktir görülmü ve bu durum, ölçekten herhangi bir madde çikarılmasını gerektirmemiştir.

Alt ölçeklere ait madde faktör yükleri (factor loadings), **.52 ile .89** arasında değişmektedir. Bu yük değerleri, maddelerin ilgili latent yapılar güçlü bir şekilde temsil ettiğini ve ölçeğin yapısal bütünlüğünün yüksek olduğunu teyit etmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Beşli Likert tipi (1: tamamen katılmıyorum, 2: katılmıyorum, 3: kısmen katılmıyorum, 4: katılmıyorum, 5: tamamen katılmıyorum)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yetkinler, özellikle eğitim ve organizasyonel bağlamdaki bireyler.

Yaş Grubu: Yetkin

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması, Türkiye'deki üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği (Self-report scale), 27 madde içerir.

Anahtar Kelimeler

Çeşitlilik yönetimi, Kapsayıcılık, Tutum ölçeği, Yapısal Eşitlik Modellemesi, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi Kaynakta Mevcut Değil

Bağlantı E-posta Adresleri: yaser.arslan@kocaeli.edu.tr

Yazın Adresi: Bilgi Kaynakta Mevcut Değil

Şinler, Ücret ve Test Yayı

Test Yayı (Uyarlama): 2016

Sorumlu Yazar İletişim: Yaser Arslan

Orijinal PDF Erişimi: Ölçeğin orijinal PDF belgesi şuradan indirilebilir: farkliliklara-yaklasim-tr-scales.arabpsychology.com

[ölçeği-toad.pdf](#)

Makale Bağlantısı: Çalmaya ayrıca dergipark.gov.tr adresinden erişilebilir.

Kaynaklar

Polat, S , Arslan, Y . (2016).Farklılıklara Yaklaşım Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması. *İstanbul Kültür Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (2), 95-106. DOI: 10.17679/iuefd.17228960

Şimşek, Ö. F. (2007). Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş: Temel İlkeler ve LISREL Uygulamaları. Ekinoks Yayınları.

Kline, R. B. (2005). Principles and Practice of Structural Equation Modeling (2nd ed.). Guilford Press.

Sümer, N. (2000). Yapısal Eşitlik Modelleri: Temel Kavramlar ve Uygulama Örnekleri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3 (6), 49-74.

Farklılıklara Yaklaşım Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek toplam 27 maddeden oluşmaktadır. Bu ölçeğe ait maddeler, kaynak metinde doğrudan listelenmemiştir. Maddelerin tam içeriğine erişim için yukarıda belirtilen Polat ve Arslan (2016) makalesine başvurulması gerekmektedir.